

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	
Knygotyros teorija	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos	
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija
Knygotyros kaip mokslo apie knygą ir knygininkystę objektas ir svarbiausios kategorijos. Knyga kaip sudėtingas sisteminis ir daugiasluoksnis darinys. Knygos esmę nusakančios sudėties, struktūros, turinio ir funkcijų kategorijos. Knygos statika ir dinamika. Gnoseologinis knygos modelis. Knygininkystės samprata. Sisteminis knygotyros modelis. Fundamentaliosios disciplinos. Taikomosios disciplinos. Knygos reiškinių įvairiaaspektės raiškos ir dinamiška formų kaita. Knyga ir informacijos sąvoka (socialinė, semantinė, semiotinė, materialioji-daiktinė informacija). Knyga sąvokų kontekstas, tekstas ir kūrinys sistemoje. Knyga ir socialinės komunikacijos būdai. Leidyba ir masinės komunikacijos procesas. Knygos leidinio sąvoka. Knygos formos knygų gamybos, platinimo ir naudojimo procesuose. Leidinių tipologijos principai, pagrindiniai leidinių tipai. Knyga ir dokumentas. Knyga ir medijos. Medijos samprata ir apibrėžimas. Medijų įvairovė. Medijų tipai ir tipologija. Metodologinis knygos pažinimas. Knygos pažinimo lygmenys: empirinis, teorinis, filosofinis, fenomenologinis. Knygos pažinimo principai, metodai ir priemonės. Spausdintinės knygos kultūra. Autoriaus kūrybos, teksto leidybos, gamybos, platinimo ir naudojimo procesų samprata. Knygos komunikacinė grandinė. Knygos struktūra ir architektonika (vidiniai ir išoriniai knygos elementai). Knygos konstrukcija: maketas, modulinis tinklėlis, kompozicija. Leidinių tipų dizaino specifika: funkciniai ir estetiniai kriterijai. Skaitmeninės knygos kultūra. Skaitmeninė kūryba: naujo formato kūriniai, jų rengimo ir naudojimosi jais procesai. Internetinės galvosenos samprata. Autoriaus ir kūrinio „vartotojo“ statuso kaita. Skaitmeninės leidybos komunikacinė grandinė. Naujųjų medijų kokybės kriterijai. Hipertekstas. Knygos mokslo paradigmos. Žinių apie knygą sistemos 19 a. mokslininkų (M. Deniso, É. G. Peignot, T. Horno, J. Ch. Brunet, F. A. Eberto) darbuose. Knygotyros tapimas teoriniu mokslu. P. Otlet (Belgija), L. Živny (Čekija), N. M. Lisovskio, A. M. Loviagino, M. N. Kufajevo (Rusija), J. Muczkowskio, K. Piekarskis (Lenkija) ir kt. knygos teorijos. Kontinentinė

knygotyra. Prancūzų, belgų, lenkų, rusų, šveicarų, vokiečių, italų ir kt. knygotyros mokyklos. Anglų-amerikiečių knygos tyrimai. Istorinė, funkcinė, sociologinė, semiotinė, komunikacinė, informacinė, kultūrinė knygotyros paradigmos. Knygotyros pradžia Lietuvoje 19 a. J. Lelewelio, A. W. Bohatkiewicziaus, J. Platerio knygos mokslo istoriniai ir teoriniai veikalai. 19 a. pab.–20 a. pr. knygos tyrinėjimai (S. Baltramaitis, M. Stankevičius, E. Volteris). Savarankiškos knygotyros formavimas 20 a. 3-ajame dešimtmetyje. Knygos mokslo dalykų dėstymo Lietuvos universitetuose pradžia. V. Biržiškos tyrimai. Bibliologijos katedros veikla. Knygotyros raidos netolygumai sovietmečiu. Knygos tyrimų suaktyvėjimas 20 a. 7-ajame dešimtmetyje. Šiandienos knygos mokslų institucinė būklė, tyrimų kryptys ir vieta mokslų sistemoje.

Pagrindinė literatūra

BIRŽIŠKA, Vaclovas. *Knygotyros darbai* / Genovaitė Raguotienė, Bronius Raguotis (sud.) Vilnius: Pradai, 1998. 451 p. ISBN 9986776414.

BOHATKIEWICZIUS, Aleksandras Wiktoras. *Veikalas apie visuotinę bibliografiją* / Alma Braziūnienė, Aušra Navickienė, Sonda Rankelienė (sud.). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2004. 270 p. ISBN 9986196582.

DOVNAR, Larisa. Knyga ir dokumentas: klausimo kaina. *Knygotyra*, 2011, t. 57, p. 38–48.

DURHAM, John Peters. *Kalbėjimas vėjams. Komunikacijos idėjos istorija*. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2004. 355 p. ISBN 9986393167.

JELNIKOVAS, Michailas. Knygos metodologija (mokslotyrinis aspektas) / iš rusų kalbos vertė Julija Gorbaniova ir Aušra Navickienė. *Knygotyra*, 2011, t. 57, p. 7–36. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/1492/880>.

JELNIKOVAS, Michailas. Knygos fenomenas (Teorinis-gnoseologinis aspektas) /iš rusų kalbos vertė Julija Gorbaniova ir Aušra Navickienė. *Knygotyra*, 2006, t. 46, p. 36–52.

KIRTIKLIS, Kęstutis. Medializacijos teorijos statuso komunikacijos tyrimuose problema. *Informacijos mokslai*, 2015, t. 71, p. 25–34.

Knygotyra: vadovėlis / Domas Kaunas (sud.). 2-asis leid. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2007, p. 25–54, 67–87, 146–184. ISBN 9789986199281.

LELEWELIS, Joachimas. *Dvejetas bibliografinių knygų*. 3 tomai. Vilnius: Versus aureus, 2011–2016. ISBN 9789955343400

LIEPAITĖ, Inga. Lietuvos knygotyros mokyklos koncepcijų raiška akademiniuose kursuose. *Knygotyra*, 2010, t. 54, p. 93–110. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/files/journals/51/articles/3585/public/93-110.pdf>

McLUHAN, Marshal. *Kaip suprasti medijas: žmogaus tęsiniai* / iš anglų kalbos vertė Daina Valentinavičienė. Vilnius: Baltos lankos. 2007, p. 26–86. ISBN 9955584076. ISBN 9955584076.

Medijų kultūros balsai: teorijos ir praktikos /sudarė Vytautas Michelkevičius. Vilnius; MENE, 2009. 291 p.

MIGOŃ, Krzysztof. Apie knygotyros istorijos tyrimų poreikį ir naudą: mokslotyrinės analizės bandymas (rusų k.). *Knygotyra*, 2013, t. 60, p. 19–32. Prieiga per internetą: <http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/1375/777>.

MIGOŃ, Krzysztof. Nauka o książce: Zarys problematyki. Wrocław, 1984. 319 s. (Nauka o knige: očerki problematyki / K. Migoń. Maskva, 1991. 198 p.)

MURRAY, Padmini Ray; SQUIRES, Claire. Skaitmeninės leidybos komunikacinė grandinė. *Knygotyra*, 2014, t. 62, p. 18–46.

NAVICKIENĖ, Aušra. Eduardas Volteris ir XX a. pradžios knygos mokslo institucionalizacija = Eduardas Volteris and the institutionalization of book science in the early 20th century // <i>Knygotyra</i> . Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. 2019, t. 73, p. 230–263. ISSN 0204-2061. eISSN 0204-2061. DOI: 10.15388/Knygotyra.2019.73.39
NAVICKIENĖ, Aušra. Joachimas Lelewelis – knygotyros ir kai kurių kitų komunikacijos ir informacijos mokslų kūrėjas Lietuvoje. <i>Knygotyra</i> , 2013, t. 60, p. 33–62. Prieiga per internetą: http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/1374 .
NAVICKIENĖ, Aušra. Knygotyros raida Lietuvoje: periodizacija ir chronologija. <i>Knygotyra</i> , 2006, t. 46, p. 9–35.
NAVICKIENĖ, Aušra, KEPALIENĖ, Fausta. Vilniaus universiteto profesorės Audronės Glosienės (1958-2009) knygotyrisinis palikimas // <i>Knygotyra</i> . Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2023, t. 81, p. 203–233. DOI: 10.15388/Knygotyra.2023.81.8
NAVICKIENĖ, Aušra. Vilniaus universiteto Bibliologijos katedra 1940–1943 metais. <i>Knygotyra</i> , 2007, t. 48, p. 22–36. Prieiga per internetą: http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/8109/5980 .
TANSELLE, G. Thomas. <i>Bibliographical Analysis. A Historical Introduction</i> . Cambridge: University Press, 2009. 167 p.
WEEL, Adriaan van der. Susidūrimas su internetine galvosena. <i>Knygotyra</i> , 2014, t. 63, p. 7–16. Prieiga per internetą: http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/4012/2774 .
WEEL, Adriaan van der. <i>Changing our Textual Minds: Towards a digital order of knowledge</i> . New York: Manchester University Press, 2011. 234 p. Prieiga per internetą: http://www.let.leidenuniv.nl/wgbw/research/Weel_Articles/Weel_Changing_MUP.pdf .
ŽUKAS, Vladas. <i>Lietuvių knygotyros bruožai</i> . Vilnius: Mokslas, 1989. 227 p. ISBN 5420000946.
ŽUKAS, Vladas. <i>Gyvenimas knygai. Vaclovas Biržiška</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012. 582 p. ISBN 9786094591013.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Aušra Navickienė	Prof. dr.	NAVICKIENĖ, Aušra, KEPALIENĖ, Fausta. Vilniaus universiteto profesorės Audronės Glosienės (1958-2009) knygotyrisinis palikimas // <i>Knygotyra</i>. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2023, t. 81, p. 203–233. DOI: 10.15388/Knygotyra.2023.81.8 NAVICKIENĖ, Aušra. Commemorating anniversaries of the life and work of Francysk Skaryna in Lithuania from the viewpoint of book studies and scholarly communication = Pranciškaus Skorinos gyvenimo ir veiklos sukakčių minėjimai Lietuvoje knygotyros ir mokslinės komunikacijos požiūriais // <i>Knygotyra</i>. Vilnius: Vilniaus universiteto

		leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2023, t. 80, p. 312–342. DOI: 10.15388/Knygotyra.2023.80.133.
		NAVICKIENĖ, Aušra. How did the translation of Genovefa by Christoph von Schmidt become the 19th-century Lithuanian bestseller? = Kaip Christopho von Schmidt lietuviškasis Genovefos vertimas tapo devynioliktojo amžiaus bestsleriu? // <i>Knygotyra</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2022, t. 78, p. 80–110. DOI: 10.15388/Knygotyra.2022.78.107.
		NAVICKIENĖ, Aušra. Professional publishing and Lithuanian books in the first two-thirds of the 19th century in Lithuania: The case of the Zawadzki firm // <i>Roczniki biblioteczne</i> . Wrocław: Uniwersytetu Wrocławskiego Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa. ISSN 0080-3626. eISSN 2720-1023. 2021, t. 65, p. 79–95. DOI: 10.19195/0080-3626.65.5.
		NAVICKIENĖ, Aušra; BRAZIŪNIENĖ, Alma; CICĖNIENĖ, Rima; KAUNAS, Domas; MISIŪNAS, Remigijus; PETREIKIS, Tomas. History of publishing in Lithuania // <i>Oxford research encyclopedia of literature</i> . Oxford: Oxford University Press, 2021. ISBN 9780190201098. p. [1–65]. DOI: 10.1093/acrefore/9780190201098.013.276.
		NAVICKIENĖ, Aušra. Eduardas Volteris ir XX a. pradžios knygos mokslo institucionalizacija = Eduardas Volteris and the institutionalization of book science in the early 20th century // <i>Knygotyra</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. 2019, t. 73, p. 230–263. ISSN 0204-2061. eISSN 0204-2061. DOI: 10.15388/Knygotyra.2019.73.39.
Domas Kaunas	Prof. habil. dr.	KAUNAS, Domas. Lietuviškas atvirukas kovoje prieš imperinę Rusiją = Lithuanian postcard in the struggle against imperial Russia // <i>Knygotyra</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. ISSN 0204-2061. eISSN 2345-0053. 2022, t. 79, p. 71–104. DOI: 10.15388/Knygotyra.2022.79.121.

		KAUNAS, Domas. <i>Martynas Jankus. Tautos vienytojas ir lietuvių spaudos kūrėjas</i>: monografija. Vilniaus universitetas, Komunikacijos fakultetas, Knygotyros, mediotyros ir leidybos tyrimų katedra. – Vilnius: Vilniaus universitetas: Vilniaus universiteto leidykla, 2021. 880 p.: iliustr., portr. Santr. angl. p. 802–807, vok. p. 808–813. Asmenvardžių ir vietovardžių rodyklės: p. 836–879. ISBN 978-609-07-0630-5. KAUNAS, Domas; REKAŠIŪTĖ, Kotryna; STRUNGYTĖ-LIUGIENĖ, Inga. Zur geistigen Bildung, Schrift- und Buchkultur der Angehörigen der Gemeinschaftsbewegung Preußisch-Litauens // <i>Annaberger Annalen über Litauen und deutsch-litauische Beziehungen</i>. Bonn: Annaberger Annalen. 2019, Nr. 27, p. 26–61. ISSN 1614-2608. Prieiga per internetą: <http://annaberger-annalen.de/jahrbuch/2019/5_Surinkimininkai_AA27.pdf>. <i>Aš esu Etmės Evė. Ieva Simonaitytė amžininkų liudijimuose</i>. Simonaitistikos šaltinių publikacija. Liudijimus užrašė, rinkinį sudarė ir parengė leisti Domas KAUNAS. Antroji laida. Vilnius: Vilniaus universiteto laida, 2019. 332 p.: iliustr.
--	--	--

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2024 m. gruodžio 16 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-646

Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė